

А съ време е възможно да се установи, че Фабрикаджията дори е баща на индустрията въ бившата Турска империя.¹

Епохалната стопанска дейност на тоя великанъ, народенъ общественикъ, съ примѣренъ и смѣлъ характеръ, споредъ насъ, заслужава по-основно проучване и всенародна почитъ. Преди обаче да пристѣпя къмъ биографията му, за да се разбере по-ясно неговата културтрегерска работа въ полето на българското текстилно стопанство и въ обществения животъ, както и значението на неговата дейностъ, намирамъ първомъ за целесъобразно да хвърля ретроспективенъ погледъ къмъ тогавашната епоха — тежкитѣ политически времена въ турската държава, състоянието на стопанството ни въ свързка съ появяването на Добри Желѣзковъ на стопанския ни хоризонтъ, и успѣхътъ на текстилното ни производство. — Тема крайно интересна за сегашнитѣ и подрастващитѣ поколения, които сж въ неведение, въ мъгла за времето на двойното ни робство — неизказанитѣ народни страдания подъ турци и гърци, възродителната епоха и последствията отъ нея за развитието на примитивното ни стопанство.

Съ падането на българското царство подъ турско робство настѣпва нечуванъ хаосъ въ държава, въ народното ни стопанство и въ народната ни душа. Предъ настѣпващия азиятецъ всѣки е гледалъ да запази живота, да отклони всѣка нова неволя, изчезвала е всѣка представа за свобода и всѣко желание за отпоръ. Благородници и духовенство бѣха избити, избѣгали, потурчени или далеко преселени, а народътъ ни отъ полето съ ужасъ напущаше родна хижа и

презъ 1864 г. отъ х. Георги х. Маноловъ и Синове въ Асеновото дефиле надъ г. Сливенъ. Работила е съ 20 дървени стана, дървени даращи, предачници и бояджийница; заредена по образецъ на държавната сукнена фабрика. Презъ сливенското въстание (1876 г.) фабриката е служила за въстанически складъ на брашна, пушки и муниции. Преди освободителната война, турцитѣ реквизирали за армията си всички готови платове, безъ да ги заплащатъ. Съ разклатено материално състояние, тя е просъществувала до 1884 г., следъ което дружеството се разтурва. Съ време водниятъ ѝ увесъ и мѣстото ѝ сж използвани за строежъ на днешната модерна текстилна фабрика на Илия Каловъ и С-ие, Сливенъ.

¹ Viquesnel A. — Voyage dans la Turquie d'Europe. Paris 1868. Отъ Викенеловитѣ сведения излиза, че сукнената фабрика въ Сливенъ, основана въ 1834 г., е по-стара отъ тия въ Измидъ (Никомидия), Смирна, Брусa а може-би и отъ тая въ Еюбъ (Цариградъ).